

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

1. Algemene gegevens

<p>Versiedatum</p> <p>Versienummer</p> <p>Opdrachtnr. OG</p> <p>Opdracht titel</p> <p>Startdatum opdracht</p> <p>Einddatum opdracht</p> <p>Opdrachtkosten huidig jaar</p> <p>- Waarvan programma</p> <p>- Waarvan apparaat</p> <p>Opdrachtkosten levensduur</p> <p>- Waarvan programma</p> <p>- Waarvan apparaat</p> <p>Toelichting opdrachtkosten</p>	<p>16.07.2020</p> <p>2.0</p> <p>6.5.13_2020 ADD.VEZ.09</p> <p>Gedragsexpertise corona - Gedragsonderzoek fase 2 en Kennisintegratie maatschappelijke vraagstukken</p> <p>19.03.2020</p> <p>18.03.2021</p> <p>€ (10)(2b)</p> <p>€ (10)(2b)</p> <p>€ (10)(2e)</p> <p>€ (10)(2e)</p> <p>€ (10)(2e)</p> <p>• Aangezien het verloop van de Coronacrisis en daarmee ook de vraag naar gedragswetenschappelijk advies zich lastig laat voorspellen (in termen van doorlooptijd en intensiteit), is gekozen voor input-sturing. Opdrachtgever zal op de vaste momenten conform de Raamafspraken worden geïnformeerd over de voortgang en financiële uitputting.</p> <p>• Als uitgangspunt is genomen dat de vraag naar gedragswetenschappelijke advisering met betrekking tot corona in de eerste drie maanden (van eind maart tot eind juni) het grootst is en daarna in intensiteit afneemt. De offerte heeft betrekking op een periode van 1 jaar (19 maart 2020 t/m 18 maart 2021). NB: Voor de Taskforce Gedragswetenschappen is een looptijd t/m september 2020 voorzien.</p> <p>• Zoals aangegeven wordt het onderdeel ' Kennisontwikkeling' door NWO gefinancierd voor een bedrag van ca 1 miljoen euro voor periode april – juni 2020. Deze werkzaamheden vallen derhalve buiten de reikwijdte van deze opdracht. Indien vanaf juli voortzetting van deze onderzoekstaken gewenst is door het ministerie van VWS, zullen ze onder deze opdracht voort worden gezet. Zulks enkel na akkoord vanuit de opdrachtgever.</p> <p>• De materiële kosten betreffen onder andere de deeltijd-detachering van twee gedragswetenschappers bij het RIVM (te weten hoogleraar prof. dr. (10)(2e) van RadboudUMC en lector dr. (10)(2e) van de Hogeschool van Amsterdam) voor de duur van max 1 jaar. Daarnaast is een post vacatiegelden voor de leden van de Wetenschappelijke Adviesraad opgenomen (in lijn met de richtlijnen van de rijksoverheid voor adviescommissies). (De vergoeding van de vacatiegelden van de leden van de Taskforce Gedragswetenschappen gebeurt rechtstreeks door VWS.)</p> <p>• De additionele offerte heeft betrekking op een periode van 8 maanden (27 juli 2020 t/m 18 maart 2021). Voor Kennisintegratie maatschappelijke vraagstukken heeft de</p>
--	---

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Wettelijke taak
Toelichting op wettelijke taak
Wijze van verstrekking
Type opdracht
Toelichting indien 'anders'
Sturing

Nee
N.v.t.
Additioneel
Onderzoek/Uitvoering/Advisering
N.v.t.
Input

additionele offerte betrekking op de periode van 10 maanden (11 mei 2020 t/m 18 maart 2021).

- De totale kosten voor het additionele deel bedragen € (10)(2b) waarvan de kosten voor 2020 € (10)(2b) en voor 2021 € (10)(2b) zijn.

2. Opdrachtgever

Ministerie / Directie
Programma
Programmahouder
Contactpersoon

Ministerie van VWS
Volksgezondheid en Zorg
Dhr. drs. (10)(2e)
Dhr. (10)(2e)

3. Opdrachtnemer

Directeur
Adv. accountmanagement
Relatiebeheerder
Offerteschrijver
Opdrachtnr. SAP

Dhr. drs. (10)(2e)
Mw. drs. (10)(2e)
Dhr. drs. (10)(2e)
Mw. drs. (10)(2e)
V/060513/01

4. Offerteverzoek

Het Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie (NKC) en het ministerie van VWS (dat ook zitting heeft in het NKC) verzoeken het RIVM om een gecoördineerde inbreng van gedragswetenschappelijke expertise bij de beleidsvoorbereiding en communicatie van gedragsmaatregelen en -adviezen in de bestrijding van de Corona-uitbraak. Het gaat hierbij om wetenschappelijke kennis over determinanten van gedrag, effectieve gedragsverandering en instandhouding daarvan. Onder meer kennis over risicoperceptie en risicocommunicatie, benadering van verschillende doelgroepen, inzet van e-health en apps, kunnen beleid en communicatie helpen bij het vergroten van de effectiviteit en houdbaarheid van maatregelen en beleid.

Concreet gaat het onder andere om de volgende activiteiten:

- Het signaleren, verzamelen en integreren van relevante gedragswetenschappelijke kennis (op het gebied van corona, maatregelen, gedrag en welbevinden) en deze vertalen naar de actuele praktijk zodat deze toepasbaar is voor beleid en communicatie;
- Het (schriftelijk) beantwoorden van beleidsvragen – voor zover het gedragsaspecten van

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

corona-maatregelen en -effecten betreft (bijvoorbeeld ten aanzien van het gebruik van mondkapjes, het afschalen van maatregelen, ect). Hierbij gaat het primair om vragen van het ministerie van VWS en de VWS Taskforce Gedragswetenschappen.

- Het inbrengen van expertise aan tafel en adviseren over overheidscommunicatie en publieksvoorlichting en het becommentariëren van diverse communicatieproducten (bijvoorbeeld van de campagne AlleenSamen) op verzoek van het Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie (NKC), van de Dienst Publieksvoorlichting en Campagnes (DPC) van het ministerie van Algemene Zaken en van het Landelijk Operationeel Team Corona (LOT-c).
- Ondersteuning en facilitering van de Wetenschappelijke adviesraad Corona Gedragseenheid (agenda, uitnodigingen, verslaglegging, vacatievergoeding etc.).
- Organisatie, ondersteuning en facilitering van de VWS-Taskforce Gedragswetenschappen, onder meer door invulling van de secretaris-rol.

Aanvullende offerte:

Het ministerie van VWS verzoekt het RIVM om een gecoördineerde inbreng van gedragswetenschappelijke expertise bij de beleidsvoorbereiding en communicatie van gedragsmaatregelen en -adviezen in de bestrijding van de Corona-uitbraak. Het gaat hierbij om wetenschappelijke kennis over determinanten van gedrag, effectieve gedragsverandering en instandhouding daarvan. Onder meer kennis over risicoperceptie en risicocommunicatie, benadering van verschillende doelgroepen, inzet van e-health en apps, kunnen beleid en communicatie helpen bij het vergroten van de effectiviteit en houdbaarheid van maatregelen en beleid.

Concreet gaat het onder andere om de volgende activiteiten in de periode augustus – maart 2021, die tezamen worden genoemd: Gedragsonderzoek 2e fase

- Voortzetting vragenlijstonderzoek – met 3 metingen najaar en laatste meting in januari 2021.
  - Voortzetting verdiepende interviews – thema-specifiek inzoomen / duiding op vragenlijst.
  - Mixed-methods rapid response onderzoek op verzoek - ofwel vraaggericht verdiepend onderzoek, met resultaat (geïntegreerde) memo's.
- Plus-opties (deels in overleg nog nader uit te werken).
- Input openbaar coronadashboard.nl - driewekelijkse flitspeilingen.
  - Verzamelen, verrijken en verspreiden inspirerende voorbeelden #hoedan.

Tevens heeft het ministerie van VWS het RIVM gevraagd om resultaten uit COVID-19 gerelateerde onderzoeken op het terrein van preventie & zorg en brede maatschappelijke vraagstukken in periodieke rapportages te bundelen. VWS wil graag dat deze onderzoeken in samenhang verder worden geanalyseerd. Resultaten en conclusies uit de verschillende onderzoeken worden voorzien van duiding door het RIVM. Daarop volgen concrete adviezen (gebaseerd op meerdere onderzoeken, of sector/doelgroep specifiek, of een combinatie hiervan) vanuit het RIVM die gebruikt kunnen worden in beleid. Uiteindelijk wordt toegewerkt naar een systematische overzicht van de effecten van de corona-maatregelen op het dagelijks leven van mensen/kwetsbare groepen.

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

5. Plan van aanpak

<p><u>Bundeling van gedragswetenschappelijke expertise: Corona Gedragsunit</u> Vanwege de vraag om een <i>gecoördineerde, afgestemde en gebundelde</i> inbreng van gedragswetenschappelijke kennis, richt het RIVM de 'Corona Gedragsunit' in. In deze unit brengt het RIVM gedragswetenschappelijke expertise vanuit verschillende domeinen van het RIVM bijeen. De gedragsunit wordt gecoördineerd door het centrum Gezondheid en Maatschappij.</p> <p><u>Doel, focus en uitgangspunten van de gedragsunit</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • De gedragsunit draagt bij aan de effectiviteit van Corona-maatregelen door gedragswetenschappelijke kennis te ontsluiten, te ontwikkelen, te integreren en te vertalen naar adviezen voor overheidsbeleid en –communicatie, zowel landelijk als regionaal. • De focus van de gedragsunit ligt op het snijvlak van gedrag, draagvlak en welbevinden. De gedragsunit doet onderzoek naar en adviseert over gedragsaspecten van maatregelen en monitort het effect van maatregelen op gedrag en welbevinden. • De gedragsunit werkt vraaggestuurd, kortcyclisch en wetenschappelijk onderbouwd. Daarnaast anticipeert de unit op toekomstige vragen. <p><u>Wetenschappelijke Adviesraad (WAR) Corona Gedragsunit</u> Om te waarborgen dat de adviezen en antwoorden van de gedragsunit op stevige wetenschappelijke basis worden gegrond, is een onafhankelijke wetenschappelijke adviesraad ingericht. Deze bestaat uit 15 hoogleraren op het gebied van gedragswetenschappen, gezondheid en (risico)communicatie. Zij zijn aangezocht op basis van expertise en complementariteit. Voorbeelden van expertise-gebieden zijn: infectiepreventie, e-health, risicocommunicatie, en specifieke doelgroepen zoals jongeren, ouderen of mensen met een migratie-achtergrond.</p> <p>Leden hebben geen verbintenis met het RIVM. Zij ontvangen enkel een vacatievergoeding voor deelname aan raadsvergadering conform de reguliere tarieven voor vacatievergoedingen Rijksoverheid. Advisering ad hoc per email vindt onbezoldigd plaats. De samenstelling van de WAR Corona Gedragsunit is openbaar en gepubliceerd op https://www.rivm.nl/onderzoek/gedrag/wetenschappelijke-adviesraad-corona-gedragsunit</p> <p><u>Werkwijze gedragsunit</u> De gedragsunit werkt sterk vraaggestuurd: op verzoek zullen adviseurs/experts uit de gedragsunit aanschuiven als wetenschappelijk adviseur bij o.a. het NKC, het DPC, de NCTV en het LOT-c. Een kerngroep zorgt voor de coördinatie van de activiteiten, de inschakeling van de wetenschappelijke adviesraad, de externe communicatie en het (project)management. Een team van wetenschappers vanuit de verschillende RIVM-domeinen organiseert de wetenschappelijke input en draagt bij aan de adviesproducten en onderliggende producten zoals het theoretisch kader en de gedragstaxonomie.</p> <p>Bij specifieke vragen rondom communicatie en beleid kan de gedragsunit snel schakelen en een 'rapid response team' opzetten van top-experts om vragen/dilemma's over beleid en communicatie inzake gedrag snel te beantwoorden (bijvoorbeeld, hoe het beste ouderen, jongeren, of etnische minderheden te bereiken en mee te krijgen richting de gedragsregels). Daarnaast brengt de Corona gedragsunit ook ongevraagd advies uit als zij met betrekking tot het naleven van de gedragsregels problemen en kansen voorzien.</p> <p>De werkzaamheden van de gedragsunit bestaan uit vier hoofdaspecten: A. Kennis verzamelen (voedt kennisontwikkeling en advisering). B. Kennisontwikkeling (onderzoek en monitoring).</p>

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

- C. Kennisintegratie en kennisdelen.
D. Advisering en vraagbaak.

A. Kennis verzamelen

- Literatuur en databronnen. Het betreft hier:
  - gericht en vraaggestuurd literatuuronderzoek, bijvoorbeeld naar aanleiding van adviesvragen op het gebied van mondkapjes of apps.
  - monitoren en samenvatten van actuele literatuur. Er vindt op dit moment wereldwijd veel onderzoek plaats naar diverse aspecten rondom gedrag, maatregelen en welbevinden in relatie tot de Corona-crisis en er wordt hierover al veel gepubliceerd in wetenschappelijke literatuur. Actuele/recente inzichten uit deze onderzoeken kunnen zeer relevant zijn voor beleid.
  - monitoren van (inter)nationale databronnen (surveys, cohorten, monitors) over perceptie, gedrag en welbevinden bij corona.
  - Het bundelen van wetenschappelijke kennis in bruikbare concepten voor beleid en communicatie. Voorbeeld hiervan is een basisdocument waarin relevante gedragswetenschappelijke inzichten aan de hand van een gedragstheoretisch model inzichtelijk wordt gemaakt.
- Kennis van externen. Dit onderdeel richt zich op zowel het 'binnenhalen' van kennis van andere kennispartners, als de samenwerking en afstemming tussen de RIVM-gedragsunit en andere kennispartners. Hiertoe wordt een dynamisch netwerk gevormd en onderhouden van kennisorganisaties die onderzoek doen naar percepties, gedrag en welzijn van burgers in relatie tot de pandemie, in het bijzonder ten aanzien van de coronamaatregelen. Het doel hiervan is het bevorderen van kennisdeling en samenwerking en mogelijk gezamenlijk naar buiten treden (kennisafstemming).
- Via de Wetenschappelijke Adviesraad wordt gebruik gemaakt van de brede gedragswetenschappelijke expertise die er bij de deelnemers aanwezig is. De adviesraad wordt geregeld om input en advies gevraagd, en plannen worden getoetst en besproken. Het RIVM blijft eindverantwoordelijk voor de uitgebrachte adviezen en producten.

B. Kennisontwikkeling

Dit deel omvat het wetenschappelijk onderzoek dat door NWO gesubsidieerd wordt, getiteld 'Gedragswetenschappelijk onderzoek naar percepties, gedrag, en welzijn van burgers tijdens de Corona pandemie: een dynamic cohort en interview studie'. In dit onderzoek wordt op een drietal manieren onderzoek gedaan naar de percepties, gedrag en welzijn van burgers: via een grootschalig, periodiek vragenlijstonderzoek, via verdiepende interviews en via onderzoek naar social media. Daarnaast is er in het onderzoeksprogramma ruimte gereserveerd voor snel verdiepend onderzoek om ad hoc in te kunnen springen op actuele vragen. Voor dit onderzoek heeft NWO circa 1 miljoen euro toegekend, voor onderzoek gedurende circa 3 maanden (april – juni). De resultaten van dit onderzoek komen periodiek in de komende weken en maanden beschikbaar en zullen worden gebruikt bij de advisering omtrent gedragsmaatregelen en de communicatie daarover.

NB: Deze onderzoeksactiviteiten (vragenlijstonderzoek, interviews, social-media-onderzoek en 'snelle verdieping') zijn door NWO gesubsidieerd voor een periode van circa 3 maanden (april t/m juni) en zijn ondergebracht in een apart project met eigen tijdschrijfnummers. De kosten voor dit onderzoek 'kennisontwikkeling' zijn dus niet opgevoerd in deze offerte. Indien vanaf juli voortzetting van deze onderzoekstaken gewenst is door het ministerie van VWS, zullen ze onder deze opdracht voort worden gezet. Zulks enkel na akkoord vanuit de opdrachtgever.

C. Kennisintegratie en kennisdelen

De Corona Gedragsunit is ingericht om een *gecoördineerde, afgestemde en gebundelde* inbreng van gedragswetenschappelijke kennis te organiseren. Het bundelen van kennis is niet alleen gericht op het overzichtelijk beschikbaar maken van wat vanuit literatuur en kennisnetwerken

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

wordt binnengehaald. De bundeling is ook bedoeld om maximale toegevoegde waarde te creëren door het integreren van kennis uit de verschillende onderdelen van de gedragsunit en de expertise uit de adviesraad. Zo vindt bij de beantwoording van vragen over bijvoorbeeld mondkapjes of zelftesten, integratie plaats van kennis uit het literatuuronderzoek, aangedragen inzichten uit de Adviesraad, en bevindingen uit het door NWO gefinancierde onderzoek. Door het integreren van verschillende perspectieven en (de resultaten van) onderzoeksmethoden ontstaat een compleet beeld van de relevante aspecten van preventiegedrag en welzijn van doelgroepen.

D. Advisering

De advisering van de gedragsunit richt zich zowel op het beleid als op de communicatie. 'Klanten' van de gedragsunit zijn onder andere het NKC en de NCTV, het DPC, de beleidsdirecties van VWS, de VWS Taskforce gedragswetenschappen en het LOT-c. Via het Loketgezondleven.nl zullen leefstijladviezen ten hoeve van het algemene publiek worden gedeeld met professionals.

Uiteraard is er speciale aandacht voor RIVM interne afstemming met het Landelijk Centrum Infectieziektenbestrijding inzake OMT advisering en met het centrum Gezondheid en Milieu (cGM) op het gebied van psychosociale hulp bij rampen en crises.

Aditionele taak:

Ondersteuning Taskforce Gedragswetenschappen t.b.v. digitale ontwikkelingen

RIVM levert een secretaris, adviseert over de samenstelling van de Taskforce en ondersteunt de Taskforce bij de werkzaamheden (afstemming, voorbereiding overleggen, verslaglegging, etc.). De Taskforce heeft de mogelijkheid een beroep te doen op de expertise van de Corona Gedragsunit en haar wetenschappelijke adviesraad. De ondersteuning van de Taskforce is voorzien t/m september 2020.

Buiten de reikwijdte van deze opdracht

- Kennisintegratie Maatschappelijke Onderzoeken: Kort-cyclische Interpretatie en duiding van resultaten van ZonMw gefinancierd of door ZonMw gesignaleerd corona-gerelateerd onderzoek naar preventie en zorg of maatschappelijke impact (financiering door ZonMw). **Nb. Op verzoek van VWS valt Kennisintegratie alsnog en vanaf het begin van de looptijd (mei 2020) onder deze opdracht.**
- Onderzoek naar gedragsmaatregelen en welbevinden **in de periode april – juni 2020** via vragenlijstonderzoek samen met GGD GHOR; kwalitatief onderzoek bij groepen die via het vragenlijstonderzoek minder goed worden bereikt; social media analyses en verdiepend onderzoek (financiering door NWO via ZonMw).
- Inbreng van gedragswetenschappelijke expertise in het Outbreak Management Team. (De focus van het OMT is op virologie en epidemiologie).

Toelichting bij productenkalendar en kostenoverzicht

De kostenbegroting en productenkalendar is uitgesplitst naar 5 onderdelen, met de Taskforce als 6^e onderdeel :

1. Kennis verzamelen.
2. Kennisintegratie.
3. Kennis delen (incl. communicatie).
4. Advisering.
5. Projectcoördinatie en management.
6. VWS Taskforce Gedragswetenschappen.

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Inzet medewerkers				
Onderdeel	Aantal betrokken medewerkers	Dagen per week		
		mrt t/m juni	juli-t/m sept	okt t/m mrt '21
1. Kennis verzamelen	9 pers, inzet variërend van:	1 à 3	0,75 à 2	0,5 à 1,5
2. Kennisintegratie	6 pers, inzet variërend van:	0,5 à 2	0,5 à 2	0,5 à 1
3. Kennis delen	3 pers, inzet variërend van:	1 à 2	1 à 1,5	0,25 à 1
4. Advisering	9 pers, inzet variërend van:	1 à 4	0,75 à 2	0,5 à 1,5
5. Projectcoördinatie en management	3 pers, inzet variërend van:	2 à 4	1,5 à 3	1 à 2
6. VWS Taskforce Gedragswetenschappen	7 leden + secretaris	vanaf 23 april: 4 (secret.)	4	-

Aanvullende offerte:

De werkzaamheden van de Corona gedragsunit bestaan uit vier hoofdaspecten:
A. Kennis verzamelen (voedt kennisontwikkeling en advisering).
B. Kennisontwikkeling (onderzoek en monitoring).
C. Kennisintegratie en kennisdelen.
D. Advisering en vraagbaak.

Deze aanvullende offerte gaat in op onderdeel B, Kennisontwikkeling. Voor onderdelen A, C en D is reeds een additionele opdracht verstrekt door het ministerie van VWS (opdracht 6.5.13_2020 ADD.VEZ.09, via VWS opdrachtbrief, met kenmerk 1692127-205452-PG, d.d. 9 juni 2020). Ter aanvulling op de reeds lopende kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeken, heeft het ministerie van VWS gevraagd om:

- Input leveren ten behoeve van opname van gedragsindicatoren in het openbare coronadashboard.nl via flitspeilingen.
- Verzamelen, verrijken en verspreiden inspirerende voorbeelden die compliance aan de coronagedragsregels bevorderen #Hoedan.

Daarnaast is in deze offerte opgenomen het onderdeel: Kennisintegratie Maatschappelijke Onderzoeken: Kort-cyclische Interpretatie en duiding van resultaten van ZonMw gefinancierd of door ZonMw gesignaleerd corona-gerelateerd onderzoek naar preventie en zorg of maatschappelijke impact.

Kennisontwikkeling
Na de eerste maanden waarin de Corona Gedragsunit (CGU) frequent heeft gerapporteerd en geadviseerd aan beleid en overheidscommunicatie, zal in de tweede helft van 2020 de focus liggen op:

- Elke 6 weken via kwantitatief vragenlijstonderzoek (in samenwerking met GGD GHOR Nederland en de GGD'en) blijven onderzoeken hoe het gedrag, draagvlak en welbevinden van de Nederlandse bevolking zich ontwikkelt, in relatie tot de gedragsmaatregelen. Dit betreft een vervolg op de vijf metingen die in de periode april – juli zijn uitgevoerd;
- Verdiepend onderzoek tussen de 6-weekse metingen, waarbij nadere analyses op de data worden uitgevoerd, interviews worden gehouden en via andere vormen van verdiepend onderzoek geïntegreerde antwoorden worden geformuleerd op vragen die beleid (of de uitvoeringspraktijk) heeft over bijvoorbeeld specifieke doelgroepen of maatregelen. Ook een extra tussentijdse vragenlijst-uitvraag is mogelijk, als de situatie daar om vraagt;
- Het verzamelen en bundelen van kennis en ervaringen en behoeften uit de praktijk van alledag (burgers, sectoren, veiligheidsregio's etc.) ten aanzien van een leefomgeving die

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

<p>afstand houden, handhygiëne en thuisblijven-testen-isolatie bij klachten ondersteunt, om aan beleid en uitvoeringspraktijk (GGD, Veiligheidsregio, gemeente e.d.) goede voorbeelden van effectieve gedragsinterventies (inclusief protocollen) te verschaffen;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het beschikbaar maken van de CGU kennis, deze waar relevant bundelen met andere kennis en vervolgens gebruiken om uitvoeringspartijen toe te rusten voor hun taak en om te delen met de wetenschappelijke wereld met oog op wederzijdse kennisvermeerdering en peer review toetsing (actuele publicaties). <p>Essentieel voor het werk van de Corona Gedragsunit is</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sterke signaalfunctie om tijdig voor te bereiden op toekomstige vragen. Dit vraagt om een sterk netwerk en actuele internationale literatuurscanning; • Scherpe vraagformulering. Dit vraagt om gecoördineerde vraagstelling vanuit VWS (evt. samen met Veiligheidsregio's/GGD'en) en een goede intake; • Gecoördineerde en geïntegreerde vraagbeantwoording. Dit vraagt om een organisatie van de CGU die een geïntegreerde aanpak ondersteunt en om goede overlegstructuren met andere partijen; <p>Ter aanvulling op de reeds lopende kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeken, heeft het ministerie van VWS gevraagd om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Input leveren ten behoeve van opname van gedragsindicatoren in het openbare coronadashboard.nl via flitspeilingen. • Verzamelen, verrijken en verspreiden inspirerende voorbeelden die compliance aan de coronagedragsregels bevorderen #Hoedan. <p>Daarnaast is in deze offerte opgenomen het onderdeel: Kennisintegratie Maatschappelijke Onderzoeken: Kort-cyclische Interpretatie en duiding van resultaten van ZonMw gefinancierd of door ZonMw gesignaleerd corona-gerelateerd onderzoek naar preventie en zorg of maatschappelijke impact.</p> <p>Brede communicatie over en verspreiding van opgedane kennis. Dit vraagt om een kennis- en communicatiestrategie en een open science organisatie.</p> <p>De resultaten van het corona Gedragsonderzoek presenteren we via 6-wekelijkse beleidsrapportages en tussentijdse memo's ter beantwoording van specifieke vragen van VWS. In dit Plan van Aanpak focussen we op de uitwerking van de nieuwe onderdelen, de zgn. Plus-opties. Nadere uitwerking in overleg met de accounthouder en eventuele anderen aan de zijde van de opdrachtgever evenals regelmatig voortgangsoverleg met de accounthouder is hierbij van wenselijk.</p> <p>P1 Corona Dashboard Gedragsindicatoren Verkennen of en met welke indicatoren op het corona-dashboard ook informatie over ontwikkelingen in de naleving van en/of het draagvlak voor deze gedragsregels beschikbaar kan worden gemaakt. En vervolgens uitvoeren van driewekelijkse flitspeilingen.</p> <p>P2 Inspireren met lokale voorbeelden 1,5 meter samenleving #Hoedan Inspireren met lokale voorbeelden van de 1,5 meter samenleving. Belangrijk is dat niet steeds opnieuw het wiel wordt uitgevonden maar dat de echt slimme, inspirerende en goed werkende voorbeelden gedeeld worden waarmee transmissie wordt gereduceerd. Beide onderdelen worden hieronder nader toegelicht.</p> <p>P1 Corona Dashboard Gedragsindicatoren Voorliggend stuk betreft een voorstel voor vulling van het corona-dashboard van de Rijksoverheid met gedragsindicatoren. Sinds mei worden er door het RIVM driewekelijkse survey gehouden om de compliance in de bevolking ten aanzien van de gedragsmaatregelen te monitoren en verklaren. De surveys zijn telkens een intensieve en uitgebreide meting, die qua opzet minder geschikt zijn als kort-cyclische meting naar de opvolging van gedragsregels en draagvlak voor deze regels doen ten behoeve van het dashboard. Bovendien zorgt het longitudinale karakter van deze cohortmeting door uitval in de respons voor selectie op de onderzoeksgroep. Opvolgende</p>

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

representatieve cross-sectionele metingen zijn beter geschikt om het dashboard te vullen. Het meetinstrumentarium en onderdelen van de vragenlijst van de genoemde surveys zijn natuurlijk wel goed bruikbaar.

- **Aanleiding**

Het Corona-dashboard van de Rijksoverheid (<https://coronadashboard.rijksoverheid.nl/>) geeft informatie over de ontwikkeling van het coronavirus in Nederland. Inmiddels hebben we de overgang gemaakt van de fase van een intelligente lock-down naar de fase van verantwoorde versoepeling, ofwel de fase van de anderhalve meter samenleving. Daarmee verbreedt ook de aandacht zich van de corona-indicatoren als IC-opnames en overlijden naar een breder pallet van indicatoren (waaronder gedragsindicatoren) die voorwaardelijk zijn voor de verspreiding van het virus en zo de continuering van de versoepelingen. Bij gedrag gaat het dan bijvoorbeeld om de volgende vragen: 1) houden we voldoende afstand? 2) wassen we de handen vaak genoeg en voldoende goed? 3) blijven we thuis bij (verkoudheids-)klachten 4) hoe staat het met de bereidheid tot thuisisolatie na een positieve test 5) hoe staat het met de bereidheid om te laten testen? 6) gaan mensen daadwerkelijk testen bij 1 of meer klachten?

VWS heeft gevraagd om te verkennen of en met welke indicatoren op het corona-dashboard ook informatie over ontwikkelingen in de naleving van en/of het draagvlak voor deze gedragsregels beschikbaar kan worden gemaakt. Naleving van gedragsregels geeft directere cijfers, maar aanpassing van beleid t.a.v. gedrag kan trendbreuken in de meting veroorzaken. Draagvlakmeting is daar minder gevoelig voor, maar geeft weer een indirectere relatie met de naleving.

- **Vraagstelling**

Over de exacte vraagstelling zullen in komende dagen nog nadere afspraken moeten worden gemaakt met VWS en mogelijk met de modelleers van C1b. Bijvoorbeeld over de vraag welke indicatoren precies belangrijk worden gevonden en hoeveel indicatoren inzicht kunnen bieden. Daarbij zijn drie aandachtgebieden te onderscheiden:

- Gedragsvoorspellende indicatoren: Hoe zit het met draagvlak voor maatregelen, de ervaren moeilijkheid, de gepercipieerde betekenis en zin van maatregelen.
- Risicogedrag: hoeveel contacten (hoe vaak naar de kroeg, naar sportclub, aantal groepsafspraken), en hoeveel risico per contact (handen wassen, niezen in mouw, 1,5 meter afstand).
- Omgaan met risico's: alertheid om te laten testen, bereidheid te laten testen, thuisblijven bij C-indicatie, bereidheid tot thuisisolatie.

Naast een blok van standaardvragen, waar gedurende de looptijd geen aanpassingen aan zullen worden gedaan om trendbreuken te voorkomen, kan ruimte gereserveerd worden voor een enkele ad hoc vragen die gebruikt kunnen worden om actuele issues te monitoren. Uitkomsten uit deze ad hoc vragen kunnen niet hun weg vinden naar het dashboard, maar kunnen bijvoorbeeld wel gebruikt worden voor duiding in voortgangsbrieven.

Naast de bepaling van de indicatoren is ook van belang te bepalen welke diepte de gewenste informatie moet hebben. Vanuit het oogpunt van het mogelijk ontstaan van regionale haarden is het wellicht van belang om uitsplitsingen te kunnen maken naar regio. Vanuit het oogpunt van risicovol gedrag is het mogelijk gewenst om bepaalde groepen in de samenleving intensiever te volgen. Vanuit het oogpunt van kwetsbaarheid is het tegelijkertijd mogelijk van betekenis om juist ook veranderingen in risicogedrag en omgaan met risico's te volgen bij meer kwetsbare groepen. De bepaling wat gewenst is heeft gevolgen voor steekproefgrootte, de frequentie van meten, intensiteit en het betrouwbaarheidsniveau waarop gemeten moet worden.

- **Relatie met verlengde inzet CGU**

Als onderdeel van het voorstel voor voortzetting corona gedragsonderzoek vanuit het RIVM bij deze een mogelijke aanpak op hoofdlijnen voor vulling van het dashboard met gedragsindicatoren met een begroting voor de daarmee gepaard gaande activiteiten. Daadwerkelijke realisatie zal mede afhangen van de uiteindelijke frequentie, breedte en diepte van de benodigde indicatoren-set voor het dashboard die afgesproken worden. Ook aan de kant van de planning betreft het een schatting zo goed als op dit moment mogelijk. Die is namelijk afhankelijk van snelheid van bepaling van indicatoren en doelgroepen, mogelijkheden dataverzameling uit te besteden, en

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

meer.

- Naar een eerste ontwerp: twee sporen

Sinds april wordt er door het RIVM en de GGD'en elke drie weken een vragenlijstonderzoek uitgevoerd om de compliance in de bevolking ten aanzien van de gedragsmaatregelen en de factoren die daarmee samenhangen te monitoren. Het betreft hier een intensief en groot longitudinaal onderzoek onder 50 tot bij aanvang 90 duizend Nederlanders, onder andere via de GGD-panels. De verwachting is dat deze in het najaar nog drie maal zal plaatsvinden met grotere intervallen, vervolgens in januari 2021 nog een keer. Deze vragenlijst betreft geen representatieve steekproef van de Nederlandse bevolking, maar geeft wel indicaties en ondersteunt het beter begrijpen van het gedrag om hierop te kunnen interveniëren. Het ligt voor de hand om naast dit eerste spoor aanvullend als tweede spoor een (3 wekelijkse) compacte (cross-sectionele) meting te doen op de benodigde indicatoren. Als we deze compacte metingen qua inhoud, vraagstelling en meetinstrumentarium, aansluiten op de al geplande uitgebreide surveys, leveren beide, elkaar aanvullende (verdiepende en eventueel validerende) informatie. Voor een betrouwbare trend in het dashboard kunnen beide sporen echter niet door elkaar worden gebruikt.

- Het voorstel

In de al afgenomen enquêtes van het longitudinale onderzoek zien we op een aantal sleutelindicatoren (geen handen schudden, nauwkeurig handen wassen) nauwelijks variatie in de tijd. Op andere indicatoren zien we vooral geleidelijk verschuivende trends. Dat impliceert dat een hele frequente meting (wekelijks) niet zoveel toevoegt. Daarom is ons voorstel om nu in te zetten op een 3-wekelijks meting gedurende een jaar vanaf medio september 2020. Dat zijn 16 metingen. **Eind februari 2021 volgt een evaluatie en go/no go moment om te bepalen of deze metingen vanaf 19 maart 2021 worden doorgezet tot september 2021 en met welke frequentie.** We houden de mogelijkheid open om bij verandering van de verspreidingsgraad van het virus op te schalen naar een 2-wekelijkse meting (de kosten daarvan zijn in dit voorstel **niet** in beeld gebracht). De komende weken zullen we uitzoeken op welke perspectief we het beste kunnen inzetten (naleving van gedrag, draagvlak en/of omgaan met ervaren risico's). Dit zal de Gedragsunit in overleg doen met de modelleers van CIB. Voor een globaal representatief beeld landelijk beeld volstaat een steekproef van n=1200. Met deze steekproefgrootte zijn nadere uitsplitsingen naar regio en leeftijd slechts grofmazig te doen (noord- en zuid Nederland, jongeren, ouderen). VWS heeft de wens om regionale verschillen beter in beeld te brengen (en eventueel risicogroepen en kwetsbare groepen). Met een steekproef van n=2400 krijgen we een landelijk beeld, en kunnen we iets fijnmaziger inzoomen op regionale verschillen (bijvoorbeeld per provincie met n=200) of specifieke doelgroepen (bijvoorbeeld leeftijdsgroepen). Bij een indicatie dat bijvoorbeeld een bepaalde regio afwijkt kan een aanvullende regionale of doelgroep-meting worden uitgevoerd. Voor een driewekelijkse meting die nog fijnmaziger zicht biedt op regionale verschillen (veiligheidsregio's, of verschillen naar leeftijd per provincie/veiligheidsregio) is ten behoeve van de representativiteit minimaal een steekproef nodig van n=4800. Of uitsplitsing naar veiligheidsregio kan is nog niet zeker. We stellen dan voor om gedragsindicatoren voor het corona dashboard in beeld te brengen in een reeks van 16 metingen met een steekproef van n = 2400 met optie op 1-8 aanvullende metingen. We zullen dit onderzoek uit zetten bij een gespecialiseerd onderzoeksbureau. RIVM zal zorgdragen voor de aansturing en de juiste vraagstellingen aan de hand van de ervaringen uit het reeds lopende gedragsonderzoek in afstemming met de wetenschappelijke adviesraad van de gedragsunit. Uitkomsten kunnen, na analyse door het RIVM, via het RIVM als open data beschikbaar worden gesteld, dit in afstemming met VWS. Paralleel kan opname op het dashboard op dezelfde manier gebeuren als met de al beschikbare indicatoren.

- Organisatie

Het is van groot belang heel gericht informatie te verzamelen en in de vraagstelling ook nauw aan te sluiten bij zowel de politiek-bestuurlijke wensen, als de benodigde wetenschappelijke borging en aansturing van proces van vraagstelling tot dataverzameling tot invoer in het dashboard. Om het proces van precieze en gerichte dataverzameling tot dashboard in het komende half jaar van de grond te krijgen, en te sturen en te begeleiden, richten we een kleine projectorganisatie (als onderdeel van de Gedragsunit) in. VWS zal betrokken worden in de verdere vormgeving hiervan.

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

De uitvoering van de daadwerkelijke metingen zetten we uit bij een daarvoor te selecteren onderzoeksbureau dat zorg draagt voor de surveys en de steekproeftrekking. Gezien de omvang van de opdracht is hier een Europese aanbesteding, met de daar aan gekoppelde tijdsinspanning aan de orde. De vertaling van de verkregen data naar het dashboard willen we, als dit bijvoorbeeld 16 keer gaat gebeuren, bij voorkeur geautomatiseerd doen.

• **Indicatieve Begroting**

• Projectorganisatie (1 jaar)	40.000
• Opzetten basisvragenlijst	10.000
- aanpassen vragen volgende metingen	5.000
• Dataverzameling (3 wekelijks)	
- organisatie en opzet platform (n=2400)	15.000
- 16 metingen ¹	240.000
• Van data naar dashboard ²	50.000

Totaal: 360.000

• Aanvullende metingen (per meting, n= 1200); 13.000

• **Planning gedragsindicatoren corona dashboard**

- Voorbereiding 0-fase juli 2020
  - o Bepalen indicatoren.
  - o Bepalen steekproef (N.B. indien uitsplitsing doelgroep / regio nodig is, dan grotere steekproef nodig dan 2500).
  - o Definitief maken onderzoeksontwerp.
  - o Definitief maken opdracht.
- Voorbereiding 1-fase augustus 2020.
  - o Vragenlijst maken.
  - o Platform maken.
  - o Aanbesteden dataverzameling.
- Start 1e meting september 2020
- Laatste meting (bij 3 wekelijkse metingen) augustus 2021.

P2 Inspireren met lokale voorbeelden 1,5 meter samenleving

Het kost steeds meer moeite voor veel mensen om zich aan de 1,5 meter afstand te houden. Alleen boetes gaan niet werken om deze maatregel te handhaven. Lokaal zijn tal van mensen actief om slimme oplossingen uit te werken en toe te passen voor de 1,5 meter samenleving, waarbij ook oog is voor hygiënegedrag (handen & hoesten) en gezondheidschecks. Belangrijk is dat niet steeds opnieuw het wiel wordt uitgevonden maar dat de echt slimme, inspirerende en goed werkende voorbeelden gedeeld worden waarmee transmissie wordt gereduceerd. Met de opdrachtgever gaan we in gesprek over het doel van de voorbeelden, waar de voorbeelden gehaald worden, voor wie de voorbeelden zijn bedoeld en voor welke sectoren. Ook werken we in afstemming met VWS nader uit wat de aard en vorm van de voorbeelden zijn, bijvoorbeeld beelden, filmpjes, teksten of halffabrikaten? Dit traject bestaat uit drie onderdelen namelijk: 1. Het ophalen en selecteren van goed werkende lokale voorbeelden
2. Het delen en communiceren van de voorbeelden en de principes daar achter
3. Lokale advisering naar gemeenten en lokale partijen
Deze onderdelen worden hieronder kort toegelicht.

1. Ophalen en selecteren van goed werkende lokale voorbeelden

Het gaat bij dit onderdeel om het verzamelen van goede voorbeelden, het selecteren van goede voorbeelden en vervolgens het beschrijven van deze voorbeelden.

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Via de bestaande netwerken verzamelt het RIVM goede voorbeelden die mensen te faciliteren om zich aan de 1,5 meter afstand te houden. We maken daarbij gebruik van verschillende bronnen:

- Via CLICKNL nodigen we de topsector creatieve industrie uit om met voorbeelden uit de praktijk te komen. Met name partijen betrokken bij het onderdeel 'design for change' van deze topsector lijkt in potentie interessante voorbeelden op te kunnen leveren. Ook het fieldlap evenementen dat vanuit deze hoek wordt ingericht heeft potentie hiervoor.
- Het LOT-C heeft in juni in een onderzoek bij de veiligheidsregio's gevraagd in welke mate de richtlijnen van 1,5 meter en drukte vermijden worden nageleefd. Daar zitten waarschijnlijk goede voorbeelden in.
- Ten behoeve van de corona-inclusieve VTV wordt momenteel ook gekeken naar de leefomgeving in dit kader, mogelijk dat dit ook nog bruikbare aanknopingspunten oplevert.
- Via GGD GGHOR nodigen we GGD'en uit die in nauw contact staan met gemeenten en lokale partijen. We vragen bij hen na of ze goede voorbeelden kennen. Ook vragen wij hen om deze voorbeelden te verzamelen en te delen met het RIVM (contactgegevens, foto's, beschrijving waar mogelijk).
- Ook onze contacten met de VNG gebruiken we om op zoek te gaan naar lokale voorbeelden.
- Via de Green Deal Duurzame Zorg hebben we contacten met zorginstellingen. Ook bij hen vragen we naar goede voorbeelden voor zorginstellingen.
- Het RIVM is partner in de Programma's Gezonde School en Gezonde Kinderopvang. Via de partners en de betrokken organisaties gaan we op zoek naar goede voorbeelden.
- Tot slot benadert RIVM nog de partners uit het landelijk overleg thema-instituten (zoals Kenniscentrum Sport en Beweging) en partners uit het Samenwerkingsverband Erkenning van Interventies (zoals Movisie, Vilans en Nederland Jeugdinstituut) en werpen we een blik over de grens door deze vraag ook via EuroHealthNet uit te zetten bij onze Europese partnerorganisaties.

Op basis van een literatuurscan (onderdeel 'regulier' werk corona gedragsunit – reeds gehonoreerd) & expertconsultatie uit het veld (CLICKNL, gemeente, LOT-C, GGD) verkennen we de principes die van belang zijn voor een corona-transmissie gereduceerde omgeving. We vertalen dit naar een beperkt aantal criteria waar de voorbeelden aan moeten voldoen en maken een afwegingskader. Dit laten we toetsen door de Wetenschappelijke Adviesraad van de Corona Gedragsunit en door het Centrum voor infectieziektenbestrijding van het RIVM. Het RIVM selecteert voorbeelden op basis van deze criteria en legt de selectie voor aan de nieuw in te richten toetsgroep met 5 experts op het terrein van design for change / nudging, waaronder ook 1-2 leden van de wetenschappelijke adviesraad.

Voor het beschrijven van de voorbeelden gebruiken we een beknopt format. Vervolgens verzamelen we informatie over het voorbeeld en interviewen we contactpersonen van de lokale voorbeelden voor het maken van beschrijving voor de website. Met oog op het belang van korte doorlooptijden gaan we hier pragmatisch mee om. Het is de bedoeling dat goede voorbeelden binnen een paar weken ook op de site van het RIVM vindbaar moeten zijn. Hierbij geldt dan als voorwaarde dat minstens 3 van de 5 leden van de toetsgroep positief advies geven om het voorbeeld te publiceren. Een en ander gebeurt in afstemming met VWS.

2. Het delen en communiceren van de voorbeelden

Allereerst wordt een communicatieplan gemaakt en wordt er een geschikte mix van verschillende communicatiekanalen. De voorbeelden zijn ook beschikbaar voor andere websites van de rijksoverheid zoals rijksoverheid.nl. Ook kunnen de voorbeelden gebruikt worden in andere middelen van VWS zoals persconferenties, kamerbrieven, speeches en debatten. Met de opdrachtgever gaan we in gesprek over het doel van de middelen maar ook over voor wie we de voorbeelden gaan verzamelen en naar wie ze gecommuniceerd worden. Het RIVM adviseert VWS maar mogelijk ook andere departementen (zoals J&V) over de inzet van goede voorbeelden via diverse kanalen van deze ministeries.

- Landingspagina voor de voorbeelden. In gesprek met de opdrachtgever wordt een landingspagina gekozen. Dat kan een website zijn van het RIVM zoals de website duurzame zorg waarin voorbeelden per thema getoond worden <https://www.rivm.nl/green-deal-duurzame-zorg>.
- Daarnaast is het van belang deze kennis via andere websites te presenteren. Dat kan via VNG-kanalen, GGD Kennisnet, maar ook via <https://www.gezondin.nu/>

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

<https://gezondeschool.nl/> en <https://www.gezondekinderopvang.nl/>. Via een artikel in BinnenlandsBestuur willen we de landingspagina met goede voorbeelden, zodra enigszins gevuld breder onder de aandacht brengen van gemeenten.

- Vanaf de start trekken we op met GGD'en, die een belangrijke adviesfunctie hebben naar gemeenten en lokale organisaties. We gaan hen vragen om zowel online als offline in hun lokale contacten voorbeelden te delen.

3. Lokale advisering naar gemeenten en lokale partijen

GGD medewerkers hebben een belangrijke adviesfunctie naar gemeenten. Om hen te ondersteunen werken we op basis van de goede voorbeelden en geïdentificeerde principes toe naar een set evidence based methoden voor gemeenten, winkels, werkgevers etc. voor het effectief transmissie reducerend inrichten van de omgeving en beïnvloeding van gedrag. De GGD-adviseurs kunnen gemeenten ondersteunen bij de toepassing van de 1,5 meter regel en het bevorderen van de hygiëne regels en ondersteuning van thuisisolatie & testen. Zij kunnen hen adviseren over de toepassing van verschillende mogelijkheden die er zijn. Het RIVM kan deze GGD adviseurs voorzien van de benodigde kennis. Als RIVM kunnen we een expertpool inzetten van lokale en landelijke experts om de GGD adviseurs te helpen bij de lokale advisering. Uit de lokale adviestrajecten komen weer goede voorbeelden uit voort, die we weer kunnen gebruiken om te beschrijven. Deze voorbeelden worden weer landelijk verspreid en mogelijk gebruikt in de advisering naar de ministeries Tevens vindt kennisdeling plaats via de voor gemeenten bekende kanalen als de VNG en BinnenlandsBestuur.

Organisatie

Er wordt een team gevormd met een projectleider en een aantal medewerkers. Dat zijn zowel inhoudelijke medewerkers als communicatie medewerkers. Daarnaast zetten we een expertpool in om GGD'en te helpen bij de lokale advisering. Ook is er nauwe afstemming met de Wetenschappelijke Adviesraad. We gebruiken de reguliere contacten die er zijn met GGD'en, LOT-C en de VNG, en zoeken nieuwe verbindingen met experts op het terrein van design for change.

Indicatieve Begroting In beeld brengen goede voorbeelden

- Projectorganisatie
(7 maanden) incl. communicatie/webredactie 140.150
- Expertinzet / vacatiegelden 33.700
- Website & overige communicatiemiddelen 32.000

Totaal: 205.850

Bedragen zijn gebaseerd op de ervaringen met het erkenningstraject interventies, waarbij er nu ingezet wordt op een light-toetsing op basis van expert-opinion gezien de (verwachte) afwezigheid van wetenschappelijke toetsing. Waar mogelijk inclusief praktijktoetsing/ observationele verkenning.

Kennisintegratie COVID-gerelateerde onderzoeken op het terrein van preventie, zorg en brede maatschappelijke vraagstukken

Werkwijze

Binnen het ZonMw onderzoeksprogramma vinden veel COVID-19 gerelateerde onderzoeken plaats op het terrein van preventie, zorg en brede maatschappelijke vraagstukken. ZonMw bundelt deze onderzoeken en voegt daar ook andere niet door ZonMw gefinancierde COVID-19 onderzoeken aan toe. Zodoende ontstaat een overzicht van relevante lopende studies, op basis waarvan het RIVM periodiek de resultaten beknopt weergeeft, samenvat en er daar waar mogelijk betekenis aan geeft. In de eerste rapportages zal de duiding nog beperkt zijn, maar gaandeweg weg zal er vanuit de onderzoeksresultaten een beeld ontstaan over bepaalde doelgroepen en onderwerpen waar uitspraken over gedaan kunnen worden: wat valt op, waar zien we overeenkomsten en tegenstellingen in de resultaten etc. Indien gewenst wordt voor actuele informatie een extra rapportage (een 'nieuwsflits') opgesteld. Informatie uit de rapportages zal ook beschikbaar komen via de RIVM-website. De rapportages zijn in eerste instantie bedoeld voor VWS. Maar ook andere belanghebbenden (zoals Veiligheidsregio's en GGD'en) kunnen hier gebruik van maken. De samenstelling van de rapportages vindt plaats in nauwe samenwerking met ZonMw en VWS.

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Daarnaast is het ook van belang dat er binnen het RIVM inhoudelijke afstemming plaatsvindt met andere COVID-19 gerelateerde opdrachten, zoals de ontwikkeling van de corona-inclusieve VTV, met activiteiten van de RIVM Corona Gedragsunit en met het project indirecte effecten COVID-19 op zorg en gezondheid.

Voor het uitvoeren van deze opdracht heeft het RIVM een team samengesteld bestaande uit wetenschappelijk onderzoekers, experts, communicatie adviseurs en een coördinator.

Product

Het RIVM levert periodiek een rapportage op over COVID-19 gerelateerde onderzoeksresultaten - op basis van het aangeleverde overzicht van ZonMw - het terrein van preventie, zorg en brede maatschappelijke vraagstukken. Uiteindelijk wordt op basis van de rapportages toegewerkt naar één systematisch overzicht van de effecten/de impact van de corona-maatregelen op het dagelijks leven van mensen/kwetsbare groepen. Het gaat dus om een groeimodel waarin periodiek een overzicht wordt gepresenteerd van de nieuwste inzichten, en op termijn een totaalbeeld ontstaat van de maatschappelijke gevolgen.

De (verwachte) opleverdata van de rapportages zijn:

- in 2020: 15 mei, 29 mei, 11 juni, 2 juli, 27 juli, 31 augustus, 24 sept, 5 nov.
- in 2021: 14 jan, 25 febr (ovb) en 18 mrt (ovb).

Toelichting bij productkalender en kostenoverzicht

De kostenbegroting en productkalender is uitgesplitst naar 6 onderdelen, met de Kennisintegratie Maatschappelijke onderzoeken als 7e onderdeel:

1. Vragenlijstonderzoek.
2. Verdiepende interviews.
3. Mixed-methods rapid response onderzoek op verzoek.
4. Input openbaar coronadashboard.nl - flitspeilingen gedrag en draagvlak.
5. Inspirerende voorbeelden #hoedan.
6. Management en communicatie.
7. Periodieke rapportages Kennisintegratie Maatschappelijke onderzoeken.

Inzet medewerkers

Voor alle producten geldt dat zij gedurende de looptijd van acht maanden gelijkmatig worden gerealiseerd. Dat wil zeggen dat ca. 5/8 deel van de werkzaamheden in 2020 wordt uitgevoerd en 3/8 in 2021.

Omdat het vragenlijstonderzoek en de verdiepende interviews nog drie ronden kennen in 2020 en één in 2021, heeft de ureninzet voor die producten een iets groter zwaartepunt in 2020.

6. Raakvlakken met andere opdrachten

De gedragsunit kent raakvlakken met diverse opdrachten uit met name de programma's:

Programma 3 - Sport
Programma 6 - Volksgezondheid en Zorg, zoals de VTV
Programma 15 - Infectieziektebestrijding
Programma 21- Gezond Leven.

7. Samenwerking en internationale aspecten

Samenwerking vindt plaats met onder andere

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

- de landelijke thema-instituten tbv leefstijladviezen bij thuisblijven;
- RadboudUMC en Hogeschool van Amsterdam tbv specifieke gedragsexpertise;
- NZa tbv communicatie rondom opstarten van zorg;
- LOT-C tbv publiekscommunicatie;
- ZonMw.

Zoals hierboven aangegeven wordt structureel de internationale wetenschappelijke gedragswetenschappelijke literatuur m.b.t. Corona gemonitord en periodiek de meest relevante inzichten samengevat, zodat er gebruik kan worden gemaakt van de kennis uit het buitenland.

Daarnaast activeert het Kernteam van de Coronagedragsunit haar nationale en internationale netwerken om kennis te delen en op onderdelen ook – veelal onbezoldigd – hand en spandiensten te verrichten op hoog wetenschappelijk niveau.

8. Productenkalender

Productnr. OG	Productomschrijving	Opleverdatum
01	Kennis verzamelen	19.03.2021
02	Kennisintegratie	19.03.2021
03	Kennis delen	19.03.2021
04	Advisering	19.03.2021
05	Projectcoördinatie en management	19.03.2021
06	VWS Taskforce Gedragswetenschappen	30.09.2020
07	Vragenlijst Onderzoek	19.03.2021
08	Coronadashboard gedrag	15.08.2021
09	Inspirerende voorbeelden	19.03.2021
10	Verdiepende interviews	19.03.2021
11	Rapid response onderzoek	19.03.2021
12	Management en Communicatie	19.03.2021
13	Kennisintegratie maatschappelijk onderz.	19.03.2021

9. Kosten producten en diensten

Productnummer OG	01
Titel product	Kennis verzamelen
Opleverdatum	19.03.2021
Productnummer RIVM	V/060513/01/KV
Type product	Advisering/Beantw. vragen
Toelichting indien anders	N.v.t.
Sturing	Input
Productkosten huidig jaar	
- Waarvan programma	
- Waarvan apparaat	(10)(2b)
Productkosten levensduur	

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

- Waarvan programma	
- Waarvan apparaat	(10)(2b)
Toelichting productkosten	

Specificatie	Aantal 2020	2020	2021	2022	2023
Expert tarief					
Hoog tarief					
Midden tarief					
Laag tarief					
Sub-totaal					
Materiële kosten			(10)(2b)		
Totaal kosten (bruto)					
-/- opbrengst derden					
Totaal kosten (netto)					
- Waarvan programma					
- Waarvan apparaat					

Productnummer OG	02
Titel product	Kennisintegratie
Opleverdatum	19.03.2021
Productnummer RIVM	V/060513/01/IN
Type product	Advisering/Beantw. vragen
Toelichting indien anders	N.v.t.
Sturing	Input
Productkosten huidig jaar	
- Waarvan programma	
- Waarvan apparaat	(10)(2b)
Productkosten levensduur	
- Waarvan programma	
- Waarvan apparaat	
Toelichting productkosten	(10)(2b)

Specificatie	Aantal 2020	2020	2021	2022	2023
Expert tarief					
Hoog tarief					
Midden tarief					
Laag tarief					
Sub-totaal					
Materiële kosten			(10)(2b)		
Totaal kosten (bruto)					
-/- opbrengst derden					
Totaal kosten (netto)					
- Waarvan programma					
- Waarvan apparaat					

Productnummer OG	03
Titel product	Kennis delen
Opleverdatum	19.03.2021
Productnummer RIVM	V/060513/01/KD

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Type product	Advisering/Beantw. vragen					
Toelichting indien anders	N.v.t.					
Sturing	Input					
Productkosten huidig jaar						
- Waarvan programma						
- Waarvan apparaat						
Productkosten levensduur	(10)(2b)					
- Waarvan programma						
- Waarvan apparaat						
Toelichting productkosten						
Specificatie	Aantal 2020	2020	2021	2022	2023	
Expert tarief						
Hoog tarief						
Midden tarief						
Laag tarief						
Sub-totaal						
Materiële kosten			(10)(2b)			
Totaal kosten (bruto)						
-/- opbrengst derden						
Totaal kosten (netto)						
- Waarvan programma						
- Waarvan apparaat						
Productnummer OG	04					
Titel product	Advisering					
Opleverdatum	19.03.2021					
Productnummer RIVM	V/060513/01/AD					
Type product	Advisering/Beantw. vragen					
Toelichting indien anders	N.v.t.					
Sturing	Input					
Productkosten huidig jaar						
- Waarvan programma						
- Waarvan apparaat						
Productkosten levensduur	(10)(2b)					
- Waarvan programma						
- Waarvan apparaat						
Toelichting productkosten	Materieelkosten betreffen detachering twee gedragswetenschappelijke top-experts bij RIVM.					
Specificatie	Aantal 2020	2020	2021	2022	2023	
Expert tarief						
Hoog tarief						
Midden tarief						
Laag tarief						
Sub-totaal						
Materiële kosten			(10)(2b)			
Totaal kosten (bruto)						
-/- opbrengst derden						
Totaal kosten (netto)						
- Waarvan programma						
- Waarvan apparaat						

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Productnummer OG	05
Titel product	Projectcoördinatie en management
Opleverdatum	19.03.2021
Productnummer RIVM	V/060513/01/MA
Type product	Advisering/Beantw. vragen
Toelichting indien anders	N.v.t.
Sturing	Input
Productkosten huidig jaar	
- Waarvan programma	
- Waarvan apparaat	(10)(2b)
Productkosten levensduur	
- Waarvan programma	
- Waarvan apparaat	
Toelichting productkosten	N.v.t.

Specificatie	Aantal 2020	2020	2021	2022	2023
Expert tarief					
Hoog tarief					
Midden tarief					
Laag tarief					
Sub-totaal					
Materiële kosten			(10)(2b)		
Totaal kosten (bruto)					
-/- opbrengst derden					
Totaal kosten (netto)					
- Waarvan programma					
- Waarvan apparaat					

Productnummer OG	06
Titel product	VWS Taskforce Gedragwetenschappen
Opleverdatum	30.09.2020
Productnummer RIVM	V/060513/01/TA
Type product	Anders
Toelichting indien anders	Organisatie, ondersteuning en facilitering van de VWS-Taskforce Gedragwetenschappen, onder meer door invulling van de secretarisrol.
Sturing	Input
Productkosten huidig jaar	
- Waarvan programma	
- Waarvan apparaat	(10)(2b)
Productkosten levensduur	
- Waarvan programma	
- Waarvan apparaat	
Toelichting productkosten	N.v.t.

Specificatie	Aantal 2020	2020	2021	2022	2023
Expert tarief					
Hoog tarief					
Midden tarief			(10)(2b)		

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Specificatie	Aantal 2020	2020	2021	2022	2023
Laag tarief					
Sub-totaal					
Materiële kosten					
Totaal kosten (bruto)			(10)(2b)		
-/- opbrengst derden					
Totaal kosten (netto)					
- Waarvan programma					
- Waarvan apparaat					

Productnummer OG	07
Titel product	Vragenlijst Onderzoek
Opleverdatum	19.03.2021
Productnummer RIVM	V/060513/01/VO
Type product	Advisering/Beantw. vragen
Toelichting indien anders	N.v.t.
Sturing	Input
Productkosten huidig jaar	
- Waarvan programma	
- Waarvan apparaat	(10)(2b)
Productkosten levensduur	
- Waarvan programma	
- Waarvan apparaat	
Toelichting productkosten	N.v.t.

Specificatie	Aantal 2020	2020	2021	2022	2023
Expert tarief					
Hoog tarief					
Midden tarief					
Laag tarief					
Sub-totaal					
Materiële kosten			(10)(2b)		
Totaal kosten (bruto)					
-/- opbrengst derden					
Totaal kosten (netto)					
- Waarvan programma					
- Waarvan apparaat					

Productnummer OG	08
Titel product	Coronadashboard gedrag
Opleverdatum	15.08.2021
Productnummer RIVM	V/060513/01/CD
Type product	Advisering/Beantw. vragen
Toelichting indien anders	N.v.t.
Sturing	Input
Productkosten huidig jaar	
- Waarvan programma	
- Waarvan apparaat	(10)(2b)
Productkosten levensduur	
- Waarvan programma	
- Waarvan apparaat	

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Toelichting productkosten N.v.t.

Specificatie	Aantal 2020	2020	2021	2022	2023
Expert tarief					
Hoog tarief					
Midden tarief					
Laag tarief					
Sub-totaal					
Materiële kosten			(10)(2b)		
Totaal kosten (bruto)					
-/- opbrengst derden					
Totaal kosten (netto)					
- Waarvan programma					
- Waarvan apparaat					

Productnummer OG	09
Titel product	Inspirerende voorbeelden
Opleverdatum	19.03.2021
Productnummer RIVM	V/060513/01/IV
Type product	Advisering/Beantw. vragen
Toelichting indien anders	N.v.t.
Sturing	Input
Productkosten huidig jaar	
- Waarvan programma	
- Waarvan apparaat	(10)(2b)
Productkosten levensduur	
- Waarvan programma	
- Waarvan apparaat	
Toelichting productkosten	N.v.t.

Specificatie	Aantal 2020	2020	2021	2022	2023
Expert tarief					
Hoog tarief					
Midden tarief					
Laag tarief					
Sub-totaal					
Materiële kosten			(10)(2b)		
Totaal kosten (bruto)					
-/- opbrengst derden					
Totaal kosten (netto)					
- Waarvan programma					
- Waarvan apparaat					

Productnummer OG	10
Titel product	Verdiepende interviews
Opleverdatum	19.03.2021
Productnummer RIVM	V/060513/01/VI
Type product	Advisering/Beantw. vragen
Toelichting indien anders	N.v.t.
Sturing	Input
Productkosten huidig jaar	(10)(2b)

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

- Waarvan programma	(10)(2b)
- Waarvan apparaat	
Productkosten levensduur	N.v.t.
- Waarvan programma	
- Waarvan apparaat	
Toelichting productkosten	

Specificatie	Aantal 2020	2020	2021	2022	2023
Expert tarief					
Hoog tarief					
Midden tarief					
Laag tarief					
Sub-totaal					
Materiële kosten			(10)(2b)		
Totaal kosten (bruto)					
-/- opbrengst derden					
Totaal kosten (netto)					
- Waarvan programma					
- Waarvan apparaat					

Productnummer OG	11
Titel product	Rapid response onderzoek
Opleverdatum	19.03.2021
Productnummer RIVM	V/060513/01/RR
Type product	Advisering/Beantw. vragen
Toelichting indien anders	N.v.t.
Sturing	Input
Productkosten huidig jaar	(10)(2b)
- Waarvan programma	
- Waarvan apparaat	
Productkosten levensduur	N.v.t.
- Waarvan programma	
- Waarvan apparaat	
Toelichting productkosten	

Specificatie	Aantal 2020	2020	2021	2022	2023
Expert tarief					
Hoog tarief					
Midden tarief					
Laag tarief					
Sub-totaal					
Materiële kosten			(10)(2b)		
Totaal kosten (bruto)					
-/- opbrengst derden					
Totaal kosten (netto)					
- Waarvan programma					
- Waarvan apparaat					

Productnummer OG	12
Titel product	Management en Communicatie
Opleverdatum	19.03.2021

Offerte

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Productnummer RIVM	V/060513/01/MC
Type product	Advisering/Beantw. vragen
Toelichting indien anders	N.v.t.
Sturing	Input
Productkosten huidig jaar	
- Waarvan programma	
- Waarvan apparaat	(10)(2b)
Productkosten levensduur	
- Waarvan programma	
- Waarvan apparaat	
Toelichting productkosten	N.v.t.

Specificatie	Aantal 2020	2020	2021	2022	2023
Expert tarief					
Hoog tarief					
Midden tarief					
Laag tarief					
Sub-totaal					
Materiële kosten			(10)(2b)		
Totaal kosten (bruto)					
-/- opbrengst derden					
Totaal kosten (netto)					
- Waarvan programma					
- Waarvan apparaat					

Productnummer OG	13
Titel product	Kennisintegratie maatschappelijk onderz.
Opleverdatum	19.03.2021
Productnummer RIVM	V/060513/01/KO
Type product	Advisering/Beantw. vragen
Toelichting indien anders	N.v.t.
Sturing	Input
Productkosten huidig jaar	
- Waarvan programma	
- Waarvan apparaat	(10)(2b)
Productkosten levensduur	
- Waarvan programma	
- Waarvan apparaat	
Toelichting productkosten	N.v.t.

Specificatie	Aantal 2020	2020	2021	2022	2023
Expert tarief					
Hoog tarief					
Midden tarief					
Laag tarief					
Sub-totaal					
Materiële kosten			(10)(2b)		
Totaal kosten (bruto)					
-/- opbrengst derden					
Totaal kosten (netto)					
- Waarvan programma					
- Waarvan apparaat					

Volgende pagina verwijderd wegens blanco